

STORTINGET

Lovvedtak 88

(2022–2023)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 387 L (2022–2023), jf. Prop. 77 L (2022–2023)

I Stortingets møte 1. juni 2023 ble det gjort følgende

vedtak til lov

om endringer i folketrygdloven mv. (tilpasninger til reglene om nye etterlatteytelser)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 2-6 andre ledd andre punktum skal lyde:

Ved dødsfall ytes det gravferdsstønad etter kapittel 7 og *omstillingsstønad til gjenlevende ektefelle* etter kapittel 17 eller etterlattepensjon etter kapittel 17 A.

§ 2-9 første ledd bokstav b skal lyde:

b. stønad og pensjon etter kapitlene 4 (arbeidsløshet), 6 (grunnstønad og hjelpestønad), 7 (gravferd), 11 (arbeidsavklaringspenger), 11 A (tilleggsstønader til arbeidsrettede tiltak), 12 (uføretrygd), 15 (enslig mor eller far), 17 (*gjenlevende ektefelle og tidligere familiepleier*), 17 A (*gjenlevende ektefelle og tidligere familiepleier*), 18 (barnepensjon), 19 (alderspensjon) og 20 (ny alderspensjon), eller

§ 2-13 første ledd skal lyde:

For en person som har bosatt seg i Norge etter 1992, og som mottar en utenlandsk pensjonsytelse som svarer til minste pensjonsnivå for enslige (§ 19-8 sjette ledd bokstav a), omfatter medlemskapet ytelser etter kapitlene 6, 12, 17, 17 A, 18, 19 og 20 bare i perioder da vedkommende har pensjongivende inntekt eller mottar pensjon fra folketrygden.

§ 2-17 tredje ledd skal lyde:

Dersom en person dør før det er fattet endelig vedtak om utvisning, kan barnepensjon og *omstillingsstønad* eller pensjon til gjenlevende ektefelle tilstås og beregnes uten hensyn til bestemmelsene i andre ledd.

§ 3-2 femte ledd andre punktum skal lyde:

Full grunnpensjon utgjør 90 prosent av grunnbeløpet også når pensjonistens samboer får *omstillingsstønad etter kapittel 17, pensjon eller overgangsstønad etter kapittel 17 A eller overgangsstønad etter §§ 16-7 og 17-6 slik bestemmelsene lød før 1. januar 2024.*

§ 3-5 overskriften skal lyde:

§ 3-5 *Trygdetid ved beregning av ytelser etter kapitlene 17, 17 A, 18 og 19*

§ 3-5 første ledd første punktum skal lyde:

Som trygdetid etter kapitlene 17, 17 A, 18 og 19 regnes tidsrom etter 1. januar 1967 da en person fra fylte 16 år til og med det året han eller hun fylte 66 år, har vært medlem i trygden med rett til ytelser etter pensjonskapitlene.

§ 3-5 fjerde ledd bokstav a skal lyde:

a. framtidig trygdetid for den avdøde ved beregning av *omstillingsstønad*, pensjon eller overgangsstønad til gjenlevende ektefelle, se § 3-7

§ 3-5 åttende ledd første punktum skal lyde:

Trygdetid etter første ledd regnes som botid, se §§ 17-3, 18-3 og 19-3.

§ 3-7 overskriften skal lyde:

§ 3-7 *Trygdetid ved beregning av omstillingsstønad, pensjon og overgangsstønad til gjenlevende ektefelle*

§ 3-7 nytt andre ledd skal lyde:

Ved beregning av omstillingsstønad etter § 17-6 fastsettes trygdetiden etter reglene i første ledd.

§ 3-15 andre ledd bokstav b skal lyde:

b. overgangsstønad etter folketrygdloven § 16-7 og § 17-6 slik bestemmelsene lød før 1. januar 2024, og § 17 A-1 bokstavene b, c og d.

§ 3-23 skal lyde:

§ 3-23 *Beregning av tilleggspensjon til gjenlevende ektefelle*

Til en gjenlevende ektefelle med rett til pensjon etter kapittel 17 A eller overgangsstønad etter § 17-6 slik paragrafen lød før 1. januar 2024, ytes tilleggspensjon med 55 prosent av en tilleggspensjon beregnet på grunnlag av den avdødes opptjening etter bestemmelsene i loven her slik de lød før lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven trådte i kraft.

Tilleggspensjonen til en alderspensjonist som også fyller vilkårene for rett til pensjon i § 19-16 første, andre og tredje ledd, beregnes på grunnlag av det gunstigste alternativet nedenfor og utmåles deretter etter reglene i kapittel 19:

- pensjonistens egen tilleggspensjon beregnet etter §§ 3-8 til 3-16
- 55 prosent av summen av pensjonistens egen tilleggspensjon etter bokstav a og den avdødes tilleggspensjon beregnet etter første ledd.

§ 11-4 andre ledd nytt andre punktum skal lyde:

Dette gjelder likevel bare dersom medlemmet har rett til uttak av hel alderspensjon etter kapitlene 19 og 20.

§ 11-4 tredje ledd oppheves.

§ 12-4 andre ledd andre og nytt tredje punktum skal lyde:

Dette gjelder likevel bare dersom medlemmet har rett til uttak av hel alderspensjon etter kapitlene 19 og 20. Vilkåret i første punktum gjelder heller ikke dersom uføretrygden er gitt med virkning fra et tidspunkt før personen fylte 62 år.

§ 12-4 tredje ledd oppheves.

§ 12-12 andre ledd første punktum skal lyde:

Trygdetid er tidsrom fra 1. januar 1967 da en person har vært medlem i folketrygden med rett til ytelser etter kapitlene 12, 17, 19 og 20.

§ 12-16 andre ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Pensjon og overgangsstønad til gjenlevende ektefelle og tidligere familiepleier skal ikke føre til reduksjon av barnetillegget.

§ 13-2 andre ledd åttende strekpunkt skal lyde:

– *omstillingsstønad* til gjenlevende ektefelle står i § 17-12

§ 15-13 første ledd første punktum skal lyde:

Overgangsstønad etter dette kapitlet faller bort i den utstrekning vedkommende mottar ytelser til livsopphold fra folketrygden i form av *omstillingsstønad som gjenlevende ektefelle etter kapittel 17*, pensjon eller overgangsstønad som gjenlevende ektefelle, uføretrygd eller tilsvarende ytelser fra utlandet.

§ 17-4 fjerde ledd bokstav a skal lyde:

a. etter unntaksbestemmelsene i § 17-3 tredje, fjerde og sjette ledd,

§ 18-3 tredje ledd skal lyde:

Barnepensjon etter unntaksbestemmelsene i § 18-2 tredje, fjerde og sjette ledd beholdes bare så lenge barnet er medlem i trygden.

§ 19-8 fjerde ledd tredje punktum bokstav a skal lyde:

a. som mottar ytelser som nevnt i tredje ledd, uføretrygd, pensjon eller overgangsstønad etter kapittel 17 A, *omstillingsstønad etter kapittel 17 eller overgangsstønad etter §§ 16-7 og 17-6 slik bestemmelsene lød før 1. januar 2024*, eller

§ 19-20 andre ledd skal lyde:

Den som har rett til pensjon som gjenlevende ektefelle etter dødsfall på grunn av yrkesskade, får alderspensjonen beregnet etter bestemmelsene for etterlattepensjon ved yrkesskade, se § 17-12 tredje ledd *slik bestemmelsen lød før 1. januar 2024*, med de tillempninger som følger av bestemmelsene i § 19-16. *Det samme gjelder den som har rett til omstillingsstønad som gjenlevende ektefelle etter dødsfall på grunn av yrkesskade etter § 17-12.*

§ 20-9 tredje ledd andre og nytt tredje punktum skal lyde:

Garantipensjon ytes også med ordinær sats når samboeren får *omstillingsstønad etter kapittel 17 eller pensjon eller overgangsstønad etter kapittel 17 A. Det samme gjelder dersom pensjonistens samboer mottar overgangsstønad etter §§ 16-7 og 17-6 slik bestemmelsene lød før 1. januar 2024.*

§ 21-6 første ledd andre punktum skal lyde:

Skjer det en endring i forhold som har betydning for graderingen av en ytelse til livsopphold etter kapittel 12, 15 eller 17 A, kan det fattes nytt vedtak bare hvis endringen er vesentlig.

§ 22-8 femte ledd skal lyde:

Ved etterbetaling av en ytelse som etter loven kan medføre at *overgangsstonad, pensjon eller omstillingsstonad etter kapittel 15, 17 eller 17 A* settes ned, gjøres det fradrag i etterbetalingen når det er utbetalt *overgangsstonad, pensjon eller omstillingsstonad* som nevnt for samme tidsrom. Fradraget skal svare til det beløp som *overgangsstonaden, pensjonen eller omstillingsstonaden* skulle ha vært redusert med.

§ 22-10 tredje ledd bokstavene d, e og f skal lyde:

- d. stønad til barnetilsyn (§§ 15-10 og 17-10)
- e. *omstillingsstonad til gjenlevende ektefelle og tidligere familiepleier (kapittel 17)*
- f. pensjon og overgangsstonad til gjenlevende ektefelle og tidligere familiepleier (kapittel 17 A)

§ 22-10 fjerde ledd bokstav c skal lyde:

- c. tilleggsstonader og stønad til skolepenger mv. (§§ 15-11, 17-10 og 17-15)

§ 22-16 andre ledd skal lyde:

- Avregningsordningen gjelder ved feilutbetaling av
- a. ektefelletillegg og barnetillegg som kan reduseres etter § 3-26
- b. *overgangsstonad etter kapittel 15*
- c. uføretrygd etter kapittel 12
- d. *omstillingsstonad etter kapittel 17 og*
- e. *pensjon og overgangsstonad etter kapittel 17 A.*

§ 25-4 første ledd første og andre punktum skal lyde:

En person som etter § 1-5 regnes som samboer, plikter å gi arbeids- og velferdsetaten melding om samboerskapet dersom vedkommende mottar *omstillingsstonad, pensjon eller overgangsstonad* fra folketrygden eller avtalefestet pensjon som nevnt i § 3-19. Også en person som har bodd sammen med en annen i 12 av de siste 18 månedene og som mottar *omstillingsstonad etter kapittel 17, pensjon eller overgangsstonad etter kapittel 17 A* eller avtalefestet pensjon som nevnt i § 3-19, plikter å gi arbeids- og velferdsetaten melding om samboerskapet.

§ 25-9 første ledd skal lyde:

Uten hinder av taushetsplikten og uten godtgjørelse plikter Arbeids- og velferdsetaten på forespørsel fra tjenestepensjonsordninger og forsikringsselskaper å gi opplysninger om forventet arbeidsinntekt etter § 17 A-6.

§ 25-17 første ledd tredje punktum skal lyde:

Utbetaling av ytelse til å sikre inntekt etter kapitlene 8, 10, 11, 12, 17, 17 A, 19 og 20 skal prioriteres foran utbetaling av andre *trygdeytelser*.

§ 25-17 andre ledd første punktum skal lyde:

Dersom en krisesituasjon som nevnt i første ledd fører til at Arbeids- og velferdsetaten over et lengre tidsrom ikke ventes å ville kunne behandle alle nye krav om ytelse, skal behandling etter kapitlene 8, 10, 11, 12, 17, 17 A, 19 og 20 prioriteres foran krav om andre ytelse.

II

I lov 18. desember 2020 nr. 139 om endringer i folketrygdloven gjøres følgende endringer:

Under del I gjøres følgende endringer:

I folketrygdlovens innledning skal kapittel 17 A overskriften lyde:

Kapittel 17 A. Overgangsregler for gjenlevende ektefelle og tidligere familiepleier som har rett til ytelse med virkning før 1. januar 2024

§ 12-18 første ledd skal lyde:

Gjenlevendetillegg som er innvilget *med virkning før 1. januar 2024*, videreføres med den nominelle verdien. Tillegget skal ikke reguleres årlig i samsvar med senere endringer i grunnbeløpet. *Dette gjelder også innvilget gjenlevendetillegg for uføre med minsteytelse som har fått innvilget gjenlevendetillegg som følge av at den avdødes trygdetid er høyere enn egen trygdetid.*

Ny § 17-1 a skal lyde:

§ 17-1 a *Forholdet til bestemmelser om internasjonal trygdekoordinering*

Ytelse til gjenlevende ektefelle og til tidligere familiepleier er ytelse til etterlatte etter trygdeforordningen. Bestemmelsene i dette kapitlet skal fravikes i den utstrekning det er nødvendig av hensyn til relevante bestemmelser i EØS-avtalens hoveddel, trygdeforordningen, gjennomføringsforordningen og bi- og multilaterale trygdeavtaler, se §§ 1-3 a og 1-3 b.

Departementet kan i forskrift gi bestemmelser som supplerer eller legger til rette for etterlevelse av bestemmelser om ytelse til etterlatte i trygdeforordningen og gjennomføringsforordningen.

§ 17-3 andre ledd andre punktum skal lyde:

Dersom både den avdøde og den gjenlevende har mindre enn 20 års botid, gis det *omstillingsstonad etter en trygdetid som svarer til den avdødes poengår, jf. § 3-10, § 3-13 første ledd og § 3-23 første ledd.*

§ 17-5 tredje ledd første punktum skal lyde:

Dersom den gjenlevende er født i 1963 eller tidligere, kan stønaden likevel utbetales til den gjenlevende

fyller 67 år, selv om det utvider stønadperioden etter første ledd.

§ 17-6 overskriften skal lyde:

§ 17-6 *Omstillingsstønadens størrelse*

§ 17-8 tredje ledd andre punktum skal lyde:

Det samme gjelder dersom den gjenlevende har unnlatt å gi opplysninger av betydning for retten til ytelse.

§ 17-9 første ledd nytt andre punktum skal lyde:

Som arbeidsinntekt regnes også arbeidsinntekt fra utlandet.

§ 17-9 tredje til femte ledd skal lyde:

Likestilt med arbeidsinntekt er dagpenger etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nærståendes sykdom etter kapittel 9, arbeidsavklaringspenger etter kapittel 11, svangerskapspenger og foreldrepenger etter kapittel 14 og pensjonsytelser etter AFP-tilskottsloven kapitlene 2 og 3.

Krav om tilbakebetaling av for mye utbetalt omstillingsstønad er tvangsgrunnlag for utlegg. Kravet kan innføres av Innkrevingsentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav etter reglene i bidragsinnkrevingsloven.

Departementet kan gi forskrifter om detaljer om reduksjon av stønad etter denne paragrafen, herunder innhenting og dokumentasjon av arbeidsinntekt og hvordan avkortingen skal gjennomføres når det gis omstillingsstønad samtidig med andre ytelse etter folketrygdloven.

§ 17-10 tredje ledd skal lyde:

For fosterbarn, se *barnevernsloven* § 9-1, kan det ytes stønad til barnetilsyn etter § 15-10 og § 15-11 første ledd bokstav d når den gjenlevende har forsørgt barnet de siste to årene eller oppfostringen tok til før dødsfallet.

§ 17-15 tredje ledd bokstav b skal lyde:

b. den som ble pleid, ha mottatt pensjon fra folketrygden eller ha vært medlem i trygden med et medlemskap som omfattet folketrygdlovens pensjonskapitler i minst fem år fram til pleieforholdet opphørte,

§ 17-15 fjerde til nytt sjettede ledd skal lyde:

Full årlig omstillingsstønad utgjør 2,25 ganger grunnbeløpet og gis dersom den tidligere familiepleieren hadde minst 40 års trygdetid etter bestemmelsene i § 3-5. Dersom trygdetiden er kortere, reduseres omstillingsstønadens forholdsmessig.

Til en tidligere familiepleier kan det ytes tilleggsstønader og stønad til skolepenger mv. etter § 15-11 for at vedkommende kan komme i arbeid.

Bestemmelsene i §§ 17-5, 17-7, 17-8, 17-9, 17-11, 17-13 og 17-14 gjelder tilsvarende.

Kapittel 17 A overskriften skal lyde:

Kapittel 17 A. Overgangsregler for gjenlevende ektefelle og tidligere familiepleier som har rett til ytelse med virkning før 1. januar 2024

§ 17 A-1 skal lyde:

§ 17 A-1 *Hvem kapitlet gjelder for*

Reglene i kapitlet her gjelder for personer som med virkning før 1. januar 2024 har rett til følgende ytelse:

- pensjon etter kapittel 16 og 17,
- overgangsstønad etter § 17-6 første ledd bokstav a,
- overgangsstønad etter § 17-6 første ledd bokstav b og den gjenlevende har omsorgen for barn under 18 år eller
- overgangsstønad etter § 17-6 andre ledd.

Ny § 17 A-1 a skal lyde:

§ 17 A-1 a *Forholdet til bestemmelser om internasjonal trygdekoordinering*

Ytelse til gjenlevende ektefelle og til tidligere familiepleier etter folketrygdloven kapitlene 16 og 17 slik de lød før 1. januar 2024, er ytelse til etterlatte etter trygdeforordningen. Bestemmelsene i dette kapitlet skal fravikes i den utstrekning det er nødvendig av hensyn til relevante bestemmelser i EØS-avtalens hoveddel, trygdeforordningen, gjennomføringsforordningen og bi- og multilaterale trygdeavtaler, se §§ 1-3 a og 1-3 b.

Departementet kan i forskrift gi bestemmelser som supplerer eller legger til rette for etterlevelse av bestemmelser om ytelse til etterlatte i trygdeforordningen og gjennomføringsforordningen.

§ 17 A-2 tredje ledd skal lyde:

Pensjon eller overgangsstønad etter unntaksbestemmelsene i § 17-3 tredje, fjerde og sjettede ledd slik de lød før 1. januar 2024, beholdes bare så lenge den gjenlevende er medlem i trygden. Det samme gjelder for pensjon og overgangsstønad med tilleggspensjon etter de tidligere bestemmelser om medregning av framtidige pensjonspoeng for unge uføre i loven her slik de lød før lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven trådte i kraft.

§ 17 A-2 nytt fjerde ledd skal lyde:

Ved dødsfall som skyldes en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det pensjon til gjenlevende ektefelle selv om den gjenlevende ikke er medlem i trygden.

§ 17 A-3 første ledd første punktum skal lyde:

Pensjonen eller overgangsstønad utbetales i tre år fra 1. januar 2024.

§ 17 A-3 andre ledd skal lyde:

Dersom den gjenlevende er født i 1970 eller tidligere, kan pensjonen eller overgangsstønaden likevel utbetales til den gjenlevende fyller 67 år, selv om det utvider stønadsperioden etter første ledd. Det er et vilkår for rett til utvidet stønadsperiode etter leddet her at den gjenlevende de siste fem årene før 1. januar 2024 ikke har hatt en gjennomsnittlig årlig arbeidsinntekt som overstiger to ganger grunnbeløpet det enkelte år. Den årlige arbeidsinntekten må i tillegg ikke ha oversteget tre ganger grunnbeløpet hvert av de siste to årene før 1. januar 2024.

§ 17 A-4 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom den gjenlevende har rett til ytelse uten tidsbegrensning etter § 17 A-3 andre ledd, skal ytelsen fra 1. januar 2029 beregnes som en omstillingsstønad etter § 17-6.

§ 17 A-6 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Som arbeidsinntekt regnes også arbeidsinntekt fra utlandet.

§ 17 A-6 andre ledd tredje punktum skal lyde:

Kravet til forventet arbeidsinntekt gjelder ikke dersom den gjenlevende ektefellen fyller vilkårene for rett til overgangsstønad etter § 17-6 slik paragrafen lød før 1. januar 2024.

§ 17 A-7 skal lyde:

§ 17 A-7 Ytelser under opphold i institusjon

For ytelser til gjenlevende ektefelle og tidligere familiepleier som har opphold i institusjon, gjelder bestemmelsene i § 17-13 tilsvarende.

§ 17 A-8 skal lyde:

§ 17 A-8 Ytelser under straffegjennomføring

For ytelser til gjenlevende ektefelle og tidligere familiepleier under straffegjennomføring, gjelder bestemmelsene i § 17-14 tilsvarende.

§ 19-2 andre ledd bokstav b skal lyde:

b. den som fyller vilkårene i §§ 19-2 a, 19-3 a og 19-16.

Formuleringen «I § 19-11 skal første ledd nytt sjette punktum lyde:» skal endres til:

§ 19-11 første ledd nytt femte punktum skal lyde:

§ 19-16 første ledd første punktum skal lyde:

Alderspensjon til en gjenlevende ektefelle som fyller vilkårene i §§ 19-2 a og 19-3 a fastsettes etter femte til åttende ledd i paragrafen her.

§ 19-16 åttende ledd første punktum skal lyde:

For personer født fra og med 1944 og framover utgjør gjenlevendefordelene differansen mellom alderspensjon etter paragrafen her medregnet rettigheter som gjenlevende ektefelle, og alderspensjon etter kapittel 19 uten rettigheter som gjenlevende ektefelle.

Under del II gjøres følgende endringer:

Nr. 2 skal lyde:

2. *For den som ved ikrafttreddelsen har rett til overgangsstønad etter §§ 16-7 og 17-6, uten å være omfattet av personkretsen i nytt kapittel 17 A, gjelder folketrygdloven kapitlene 16 og 17 slik disse lød før 1. januar 2024, så lenge vedtaksperioden varer. Det samme gjelder for den som ved ikrafttreddelsen har rett til stønad til barnetilsyn, tilleggsstønader eller stønad til skolepenger mv. etter §§ 16-9 eller 17-9. Folketrygdloven §§ 2-9, 2-13, 21-6, 22-8, 22-10, 25-4, 25-9 og 25-17 gjelder slik de lød før 1. januar 2024 for de nevnte ytelsene.*

Nåværende nr. 2 til 4 blir nr. 3 til nytt nr. 5.

Nr. 4 skal lyde:

4. Et barn som allerede fyller vilkårene for rett til en ytelse etter folketrygdloven kapittel 18 når nye regler trer i kraft, skal få ytelsen beregnet etter det nye regelverket dersom dette ved ikrafttreddelsen gir høyere ytelse enn etter det gamle regelverket.

III

1. Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de forskjellige bestemmelsene skal tre i kraft til ulik tid.
2. Del II trer i kraft straks.

Masud Gharakhani

president

